

Retriever

Hvem kommer til
orde i norsk
kulturjournalistikk?

Produksjonsvolum og
representasjon i norsk
kulturjournalistikk siste fem år

Om analysen

Denne analysen utforsker to forhold:

1. Hvordan har produksjonen av kulturstoff i norske riks- og regionmedier utviklet seg siste fem år, med tanke på volum og artikkellengde?
2. Hvem kommer til orde i kulturstoffet i norske riks- og regionmedier, og hvilke forskjeller ser vi mellom kulturjournalistikken og annen omtale?

For å svare på spørsmål 1 har vi benyttet språkmodeller og maskinell analyse av alle medieoppslag som ha vært publisert i et utvalg norske riks- og regionmedier i perioden 2014-2018.

For å svare på spørsmål 2 har vi lest og vurdert et utvalg på om lag 4100 medieoppslag publisert i riks- og regionmedier i 2018.

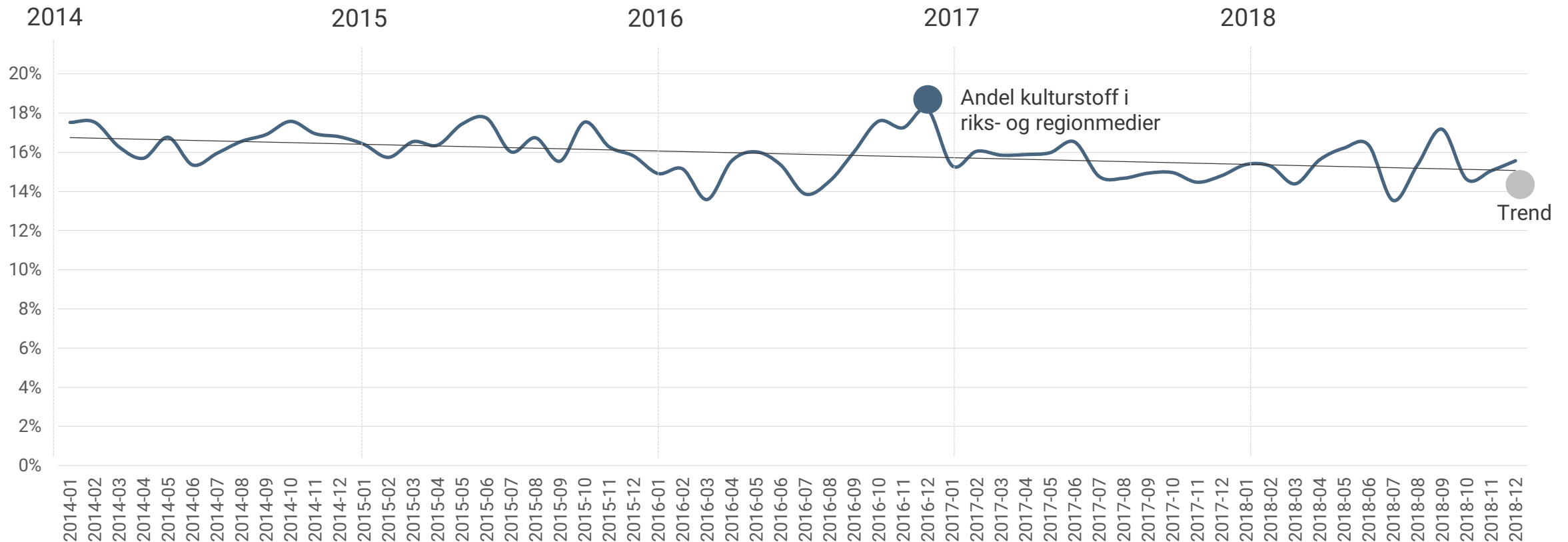
Analysen er støttet av Stiftelsen Fritt Ord.

Andelen kulturstoff i riks- og regionmedier er redusert siste fem år

Det har vært en nedgang i antall oppslag publisert i norske riks- og regionmedier siste fem år. Det er derfor relevant å se reduksjonen i kulturstoff i sammenheng med medieproduksjonen for øvrig.

Grafen under viser hvor stor andel kulturstoffet utgjør av det totale volumet oppslag publisert i norske riks- og regionmedier. Den relative reduksjonen i kulturstoff er på to prosentpoeng fra

2014 til 2018. Kulturstoff utgjør med andre ord en noe mindre andel av norske riks- og regionmedier i dag enn for fem år siden.

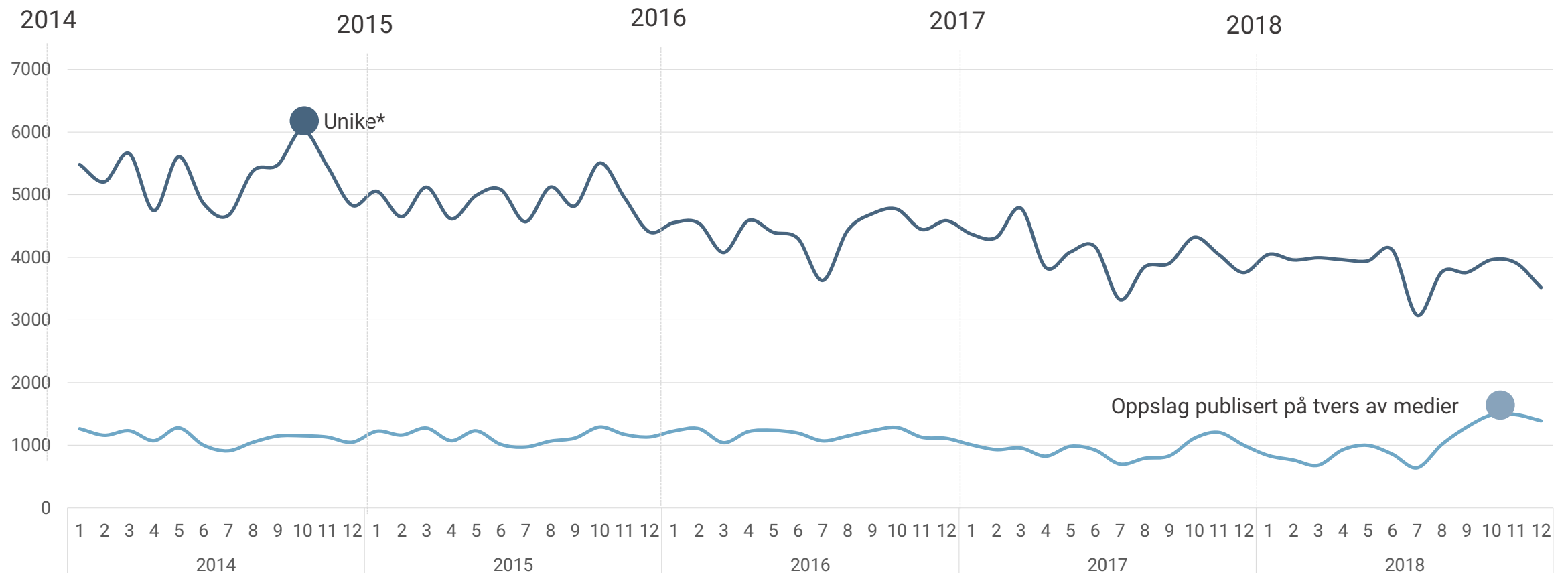

En klar reduksjon i antall publiserte kulturoppslag

Diagrammet under viser antall kulturoppslag siste fem år. Diagrammet viser én linje for unike oppslag publisert én gang, og publisert flere ganger innad i samme medie (f.eks. i papirutgaven av VG, samt på VG.no). Vi ser en klar reduksjon i antall unike kulturoppslag gjennom perioden. I 2014 ble det i

snitt publisert 5300 oppslag per måned. I 2018 er tilsvarende tall 3800. Dette utgjør en reduksjon på 28 prosent. Diagrammet viser også en linje for oppslag som er publisert på tvers av mediene, som for eksempel nyhetsbyråstoff. Antallet oppslag delt på tvers av medier har sett en reduksjon på åtte

prosent fra 2014 til 2018.

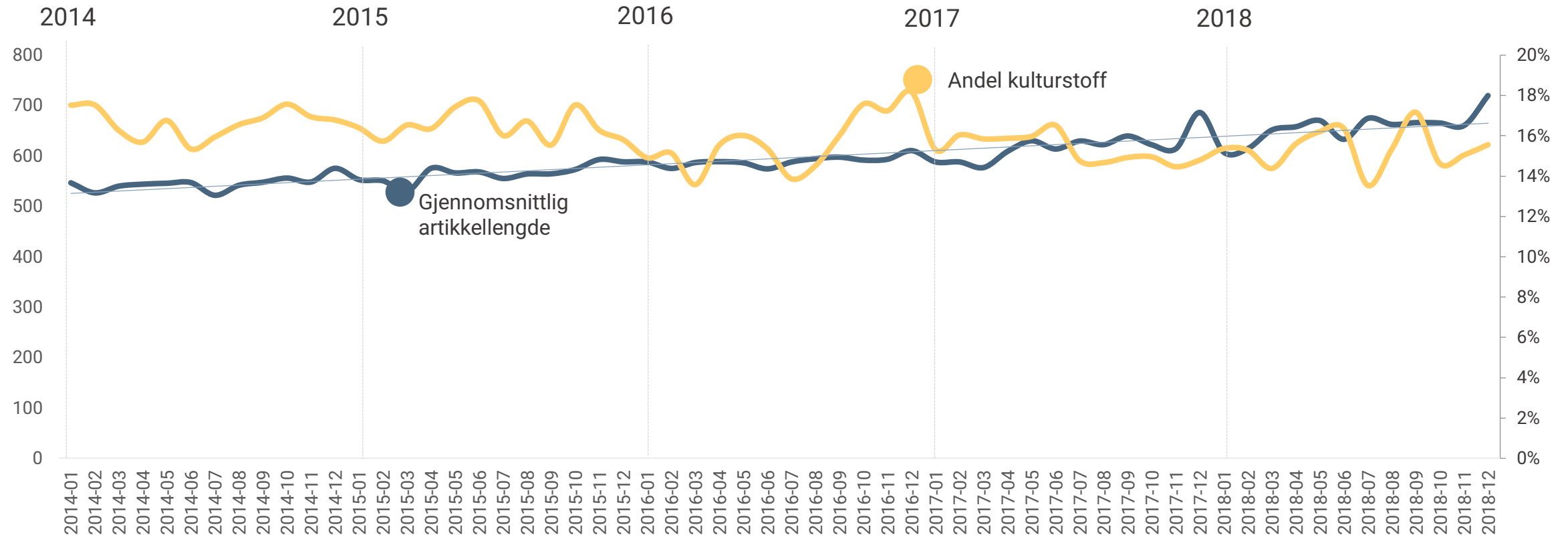

Færre, men lengre kulturoppslag

Samtidig som antall kulturoppslag har blitt færre, ser vi at hvert oppslag stadig blir lengre. Grafen under viser gjennomsnittlig lengde på kulturomtalen målt i antall ord. Fra 2014 til 2018 har kulturoppslaget økt

med i overkant av 100 ord. Dette tilsvarer en økning på 21 prosent. Etersom økt lengde gjerne betyr flere kilder og flere skildringer, kan vi anta at oppslagene gir mer informasjon. Mens antallet kulturoppslag har

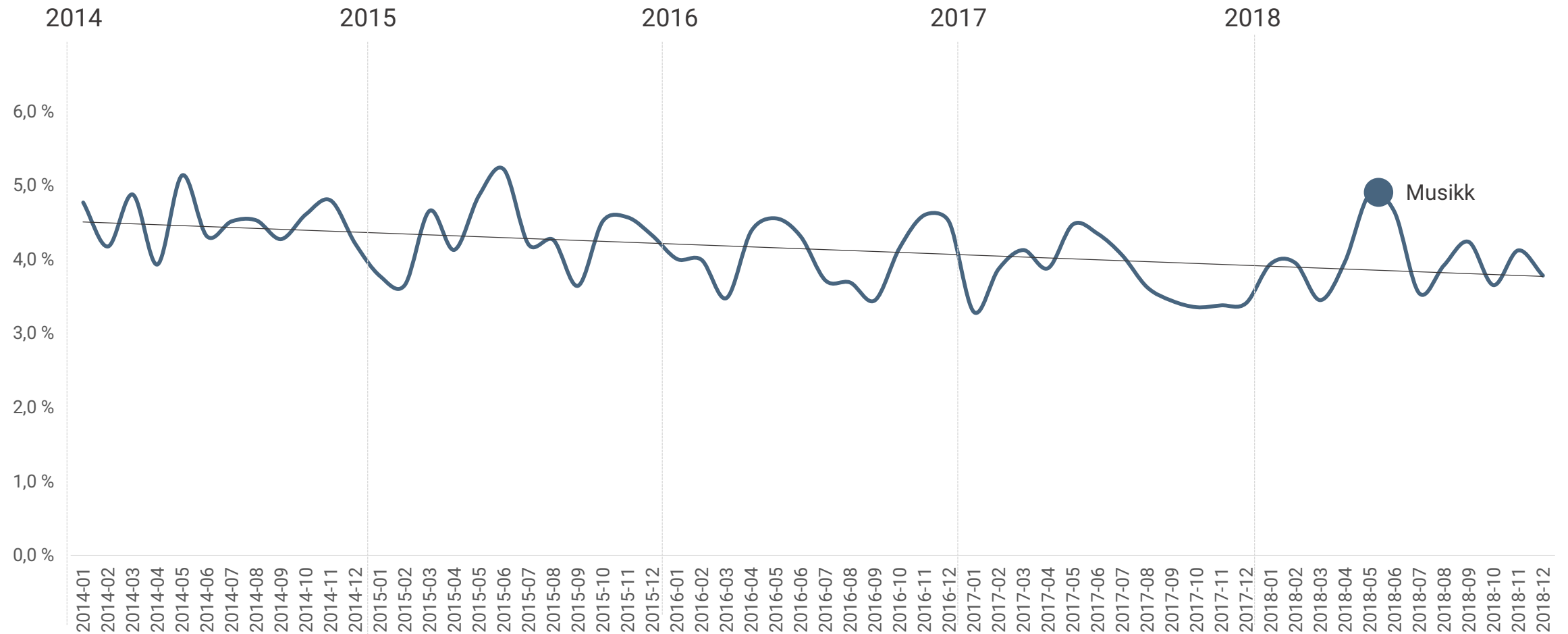
blitt færre, kan det med andre ord se ut til at det gjennomsnittlige kulturoppslaget er gir leseren mer innhold.

Musikk

Grafen under viser hvor stor andel musikkomtalen utgjør av det totale volumet oppslag publisert i norske riks- og regionmedier. Den relative reduksjonen i musikkstoffet er på 0,5 prosentpoeng fra 2014 til 2018.

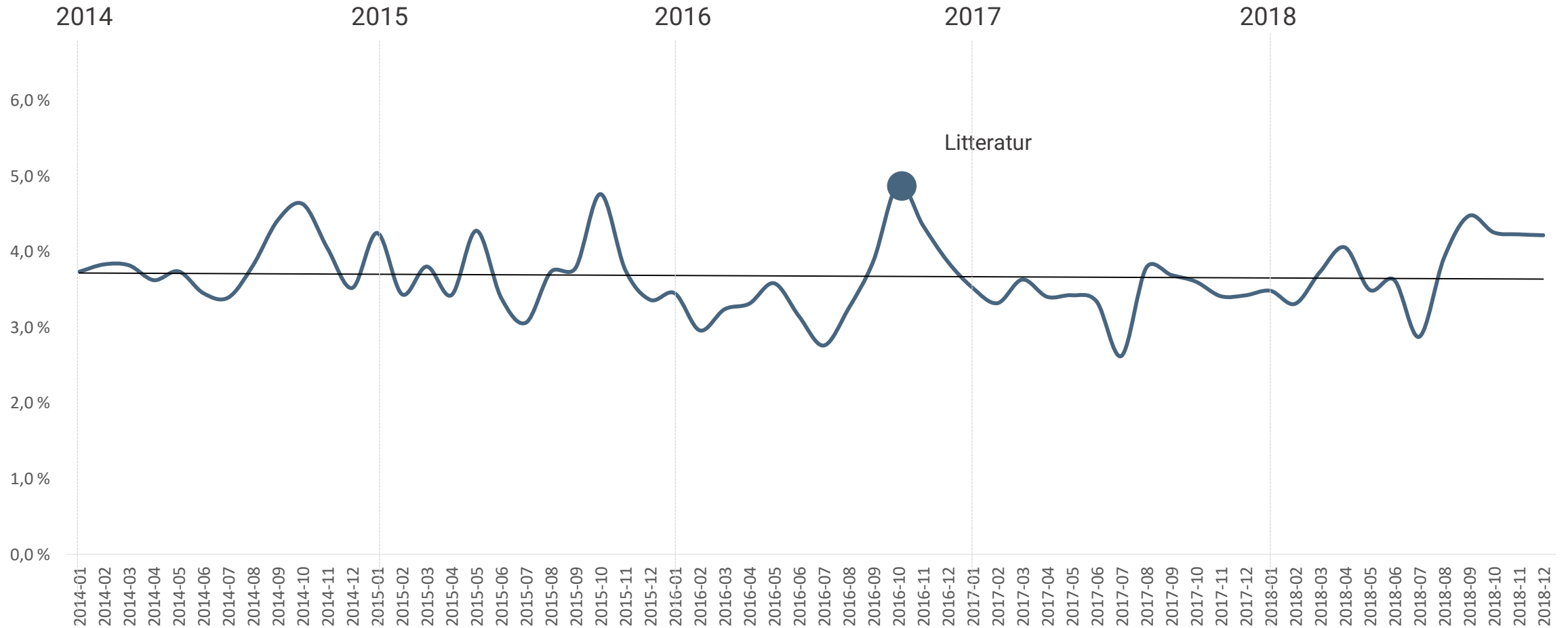
Musikkomtale
2014: 4,5 %
2018: 4,0 %

Litteratur

Grafen under viser hvor stor andel litteraturomtalen utgjør av det totale volumet oppslag publisert i norske riks- og regionmedier. Trendlinjen viser at det verken har vært en nedgang eller oppgang fra 2014 til 2018, tross store variasjoner fra måned til måned.

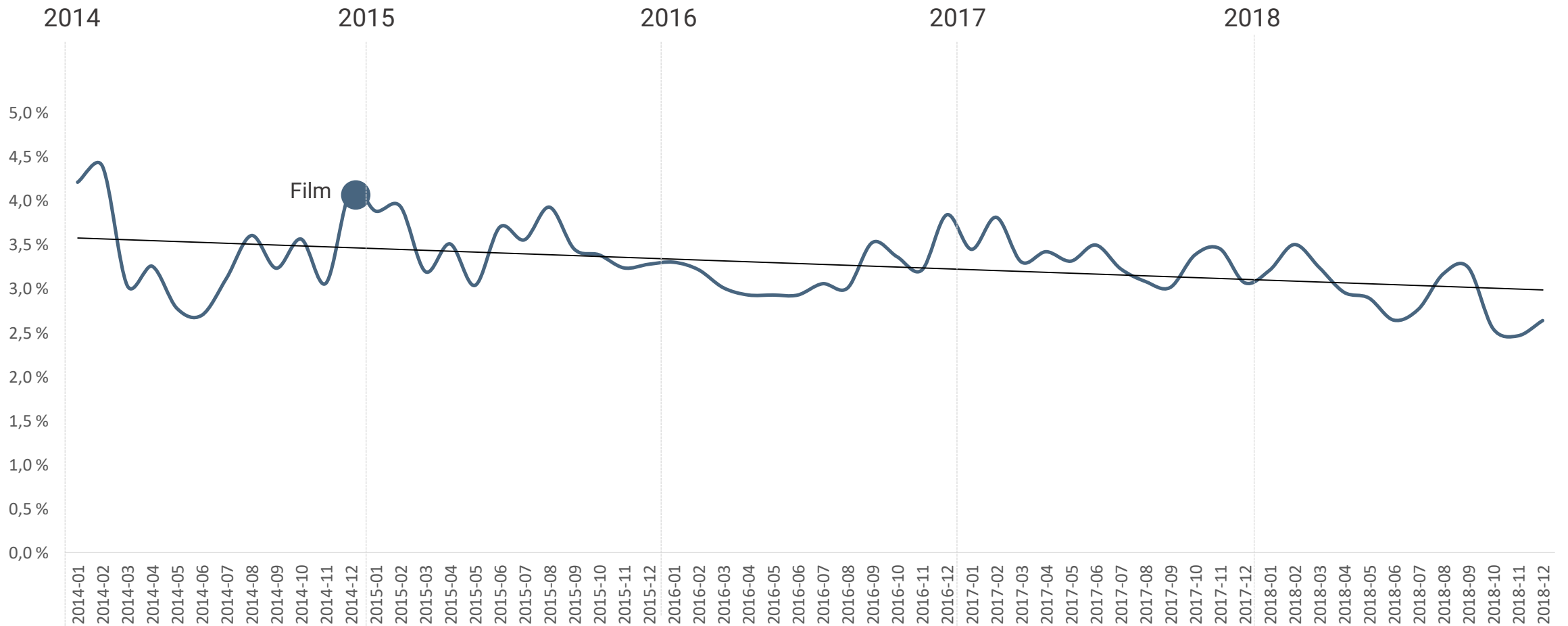
Litteraturomtale
2014: 3,8 %
2018: 3,8 %

Film

Grafen under viser hvor stor andel filmomtalen utgjør av det totale volumet oppslag publisert i norske riks- og regionmedier. Den relative reduksjonen i filmstoffet er på 0,5 prosentpoeng fra 2014 til 2018.

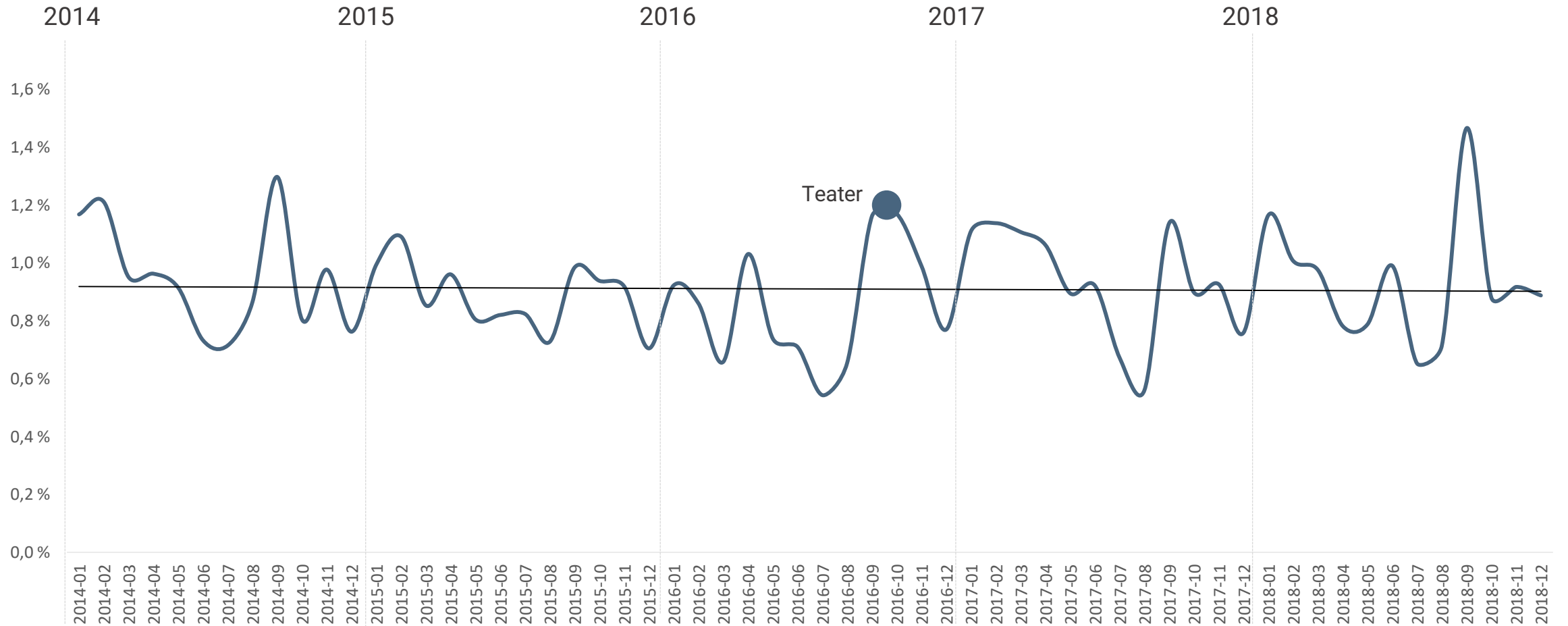
Filmomtale
2014: 3,4 %
2018: 2,9 %

Teater

Grafen under viser hvor stor andel teateromtalen utgjør av det totale volumet oppslag publisert i norske riks- og regionmedier. Trendlinjen viser ingen endring fra 2014 til 2018, tross store variasjoner fra måned til måned.

Teateromtale
 2014: 0,9 %
 2018: 0,9 %

Hvem kommer til orde i kulturjournalistikken?

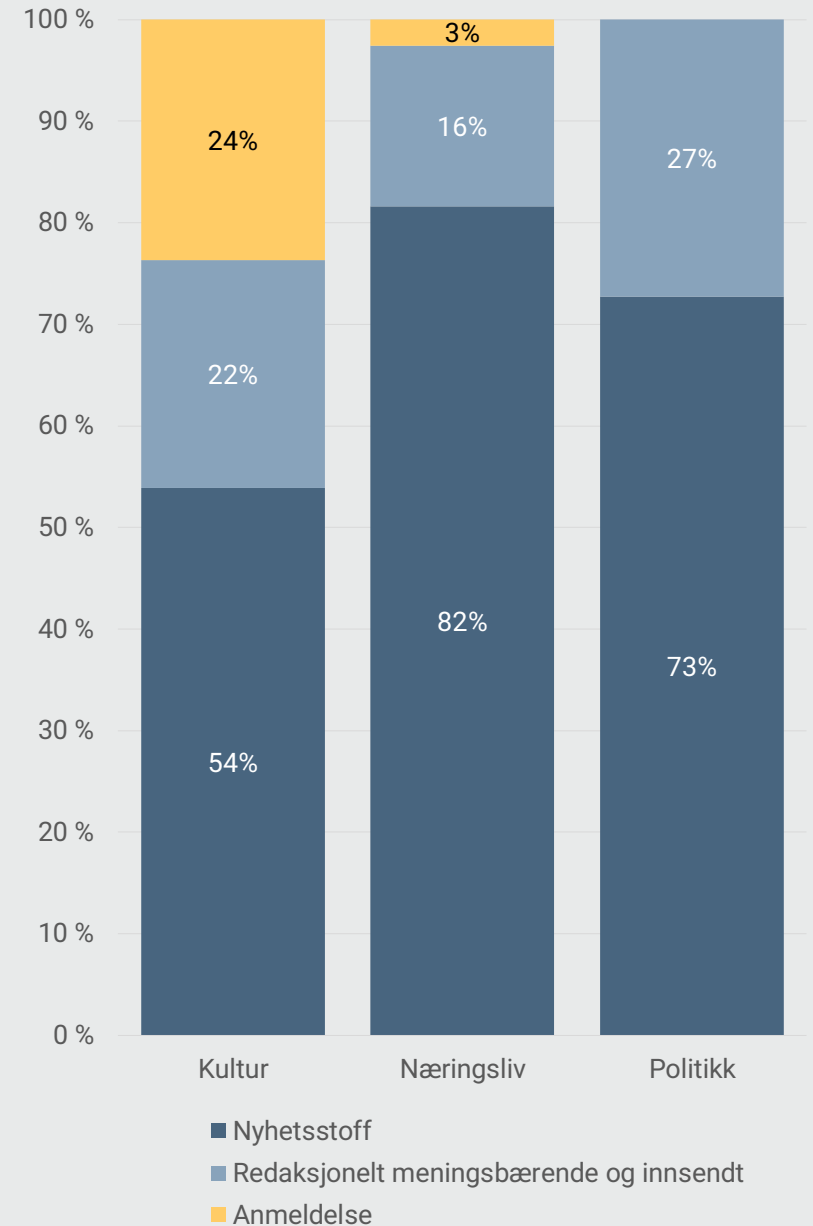
Datagrunnlag for den kvalitative analysen

Datagrunnlaget for de neste sidene inkluderer et utvalg oppslag publisert i riks- og regionmedier i 2018. Utvalget er trukket tilfeldig. Vi har trukket om lag 2000 oppslag fra kulturomtalen og om lag 1100 oppslag fra økonomi- og næringslivsomtalen, og politikkomtalen. Tabellen under viser hvor mange oppslag som er gjennomgått kvalitativt.

Diagrammet til høyre viser hvordan oppslagene fordeler seg på sjanger.

	Regionavis	Rikspresse	Totalt
Kultur og underholdning	416	1650	2066
Økonomi og næringsliv	296	809	1105
Politikk	271	844	1115
Totalt	983	3303	4286

Diagram: andel anmeldelser, redaksjonelt meningsbærende og innsendt stoff, og nyhetsstoff fordeling

Énkildeoppslag utgjør halvparten av kulturomtalen

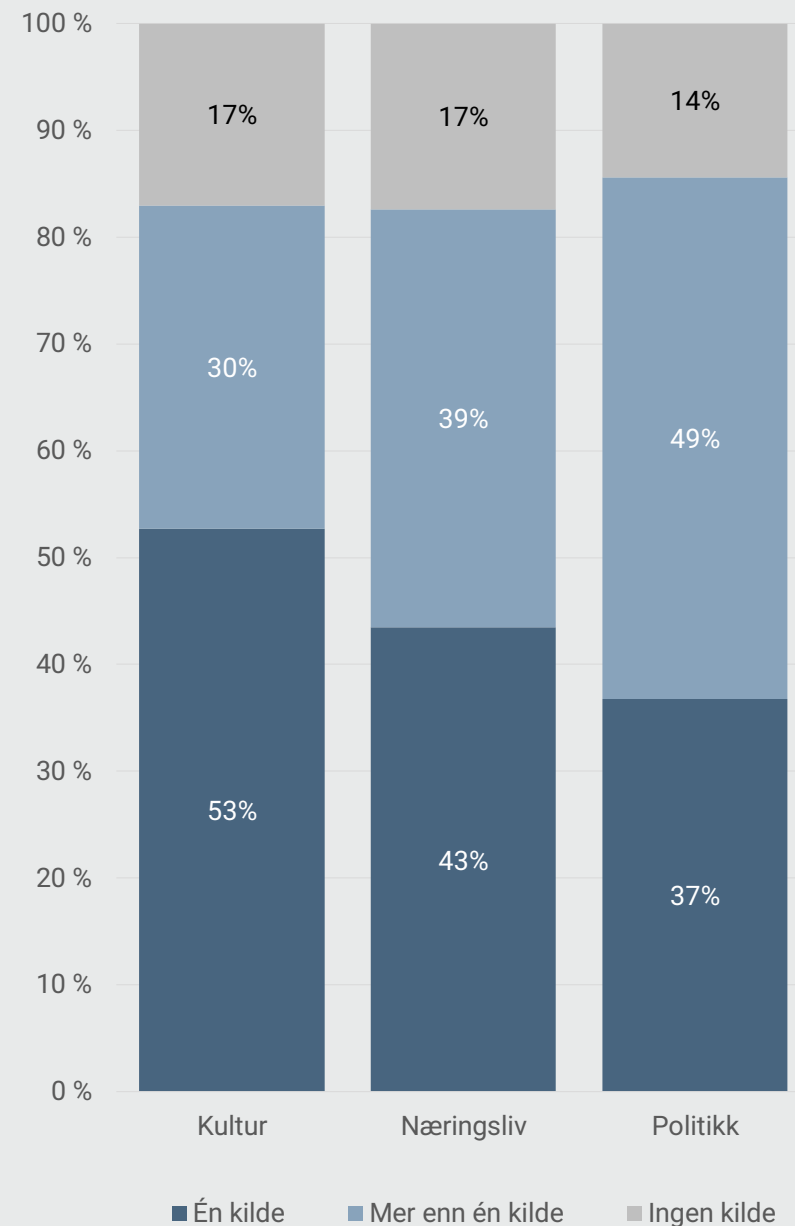
Grafen til høyre viser andelen omtale med én kilde, mer enn én kilde og ingen kilde. Vi har ekskludert anmeldelser, redaksjonelt meningsbærende og innsendt stoff, samt notiser fra oversikten på denne siden.

17 prosent av nyhetsstoffet knyttet til kultur, er helt uten navngitte kilder. Vi finner tilsvarende tall i nyhetsstoffet knyttet til økonomi og næringsliv, og politikk.

Når vi ser på hvor ofte det er benyttet flere enn én navngitt kilde, er forskjellene imidlertid større. Det er i kulturstoffet at det oftest kun brukes én kilde. Tallene viser at énkildeoppslag utgjør 53 prosent, mens oppslag med flere enn én kilde utgjør 30 prosent. I næringslivsstoffet utgjør oppslag med flere enn én kilde 39 prosent, og i politikkomtalen utgjør det 49 prosent.

“ Færrest flerkildeoppslag i kulturjournalistikken, flest i politikstoffet.

Diagram: andel oppslag med én eller flere kilder i nyhetsstoff. Notiser, anmeldelser, redaksjonelt meningsbærende og innsendt stoff er ekskludert fra datagrunnlaget.

Personer med innvandrerbakgrunn underrepresentert

To prosent av kildene i kulturstoffet har innvandrerbakgrunn. I økonomi- og næringslivsstoffet er andelen én prosent. Det er i det politiske stoffet at andelen kilder med innvandrerbakgrunn er høyest, dog kun med en andel på tre prosent.

Andelen innvandrere og personer med innvandrerbakgrunn i den norske befolkning er 16 prosent. Andelen kilder med innvandrerbakgrunn er med dette langt lavere enn andelen innvandrere i befolkningen.

Når en person med innvandrerbakgrunn er kilde i en kultursak, er vedkommende som regel sakens hovedkilde.

34 prosent av kildene med innvandrerbakgrunn er kvinner, 66 prosent er menn. Dette er på nivå med kjønnsfordelingen blant kildene for øvrig.

	Antall kilder totalt	Antall kilder med innvandrerbakgrunn	Andel innvandrere blant kildene
Kultur	1850	36	2 %
Næringsliv	1117	8	1 %
Politikk	1163	33	3 %
Totalt	4130	77	2 %

“

Personer med innvandrerbakgrunn er underrepresentert i norske medier. Andelen kilder er langt lavere enn andelen innvandrere i befolkningen. Totalt utgjør innvandrere to prosent av kildene i kulturstoffet.

Ti prosent av kildene har tilhørighet utenfor storbyene

Om lag annenhver kilde i kulturomtalen har sin tilhørighet i en storby. Kun fem prosent har tilhørighet i middels stor by og fem prosent i øvrige områder, her kalt distrikt.

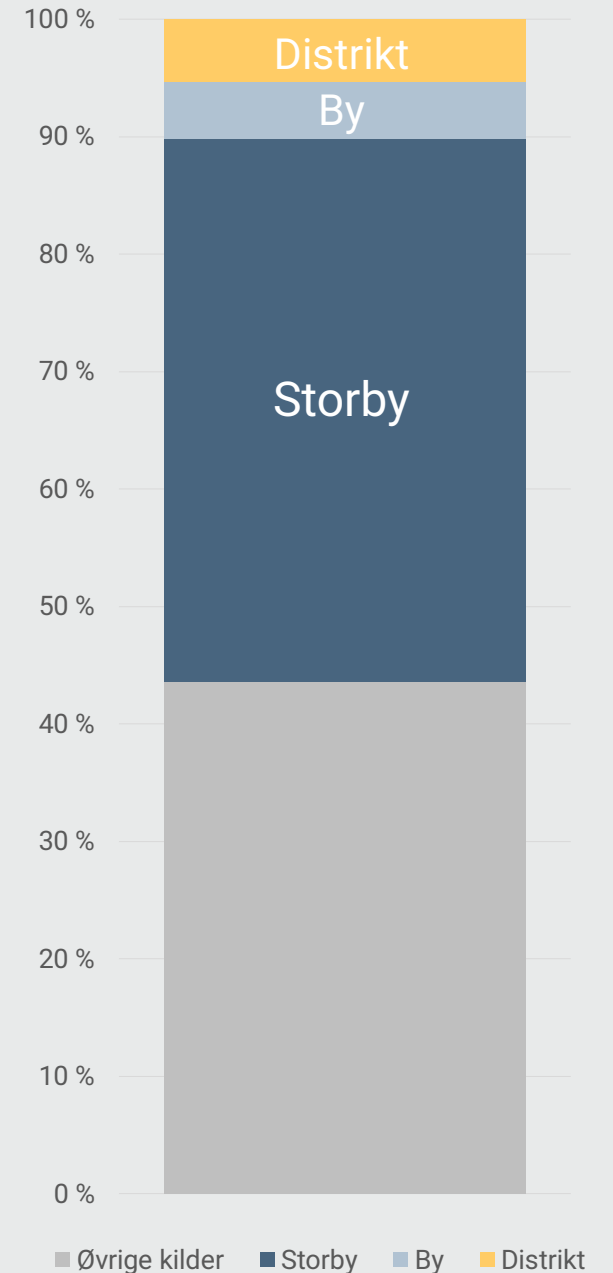
I kategorien storby er Norges fire største byer inkludert (Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger). I kategorien by har vi inkludert middels store byer (over 30 000 innbyggere). Øvrige geografiske områder og steder er kategorisert i kategorien distrikt.

44 prosent av kildene har vi ikke plassert geografisk, enten fordi de har en tilhørigheten utenfor Norge, eller fordi de ikke har hatt en tydelig geografisk tilhørighet. Disse er markert med grått i diagrammet til høyre. Se metodebeskrivelse på side x.

“ Om lag annenhver kilde i kulturomtalen har sin tilhørighet i en storby, kun fem prosent i middels store byer, og fem prosent i øvrige områder og steder.

Det er noe flere kilder med tilhørighet i middels store byer (13 %) og øvrige distrikter (6 %) i regionmediene, sammenlignet med riksmidene, men selv i regionmediene er andelen kilder med tilhørighet til storby (50 %) dominerende.

Diagram: Geografisk tilhørighet blant kildene i kulturstoffet

Oslo-dominans blant kildene

Blant storbyene er det Oslo som dominerer. 33 prosent av kildene i kulturstoffet har sin tilhørighet her. Dernest finner vi Bergen og Stavanger med fem prosent. Trondheim er storbyen med færrest kilder. Totalt fire prosent av kildene har sin tilhørighet her.

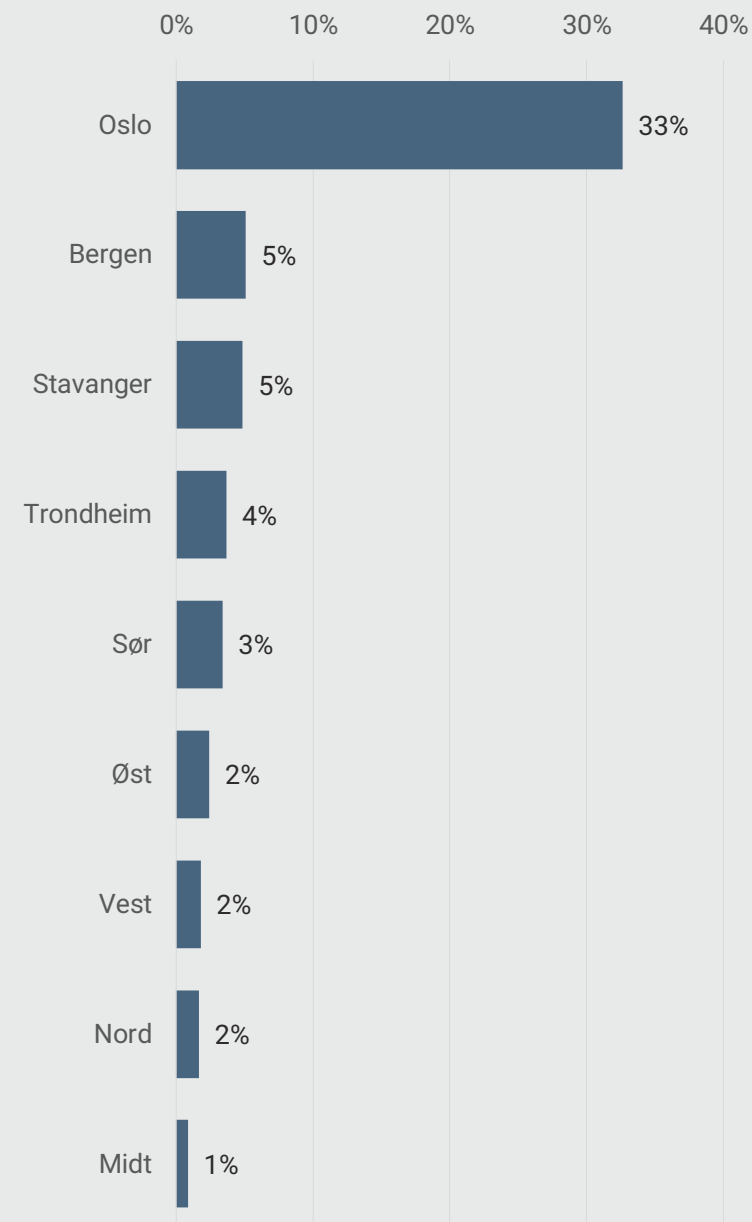
Kilder med tilhørighet i middels store byer og øvrige steder og områder, utgjør til sammen om lag ti prosent. Tre prosent av disse har tilhørighet i Sør-Norge, to prosent har tilhørighet i Øst-Norge, to prosent i Vest-Norge og to prosent i Nord-Norge. Færrest kilder har tilhørighet i Midt-Norge (1 %). Se diagram til høyre.

“ Det er primært regionmediene som benytter kilder med tilhørighet utenfor Oslo

Ser vi på riksmidlene isolert er det kun seks prosent av kildene som har tilhørighet i Bergen, Stavanger eller Trondheim, mens 40 prosent har tilhørighet i Oslo. Videre har kun sju prosent av kildene tilhørighet i øvrige byer og områder. Det er med andre ord, primært regionmediene som benytter kilder med tilhørighet utenfor Oslo.

Det er imidlertid et riksmidie som skiller seg fra resten: Dag og Tid. Dette er det eneste riksmidiet som har flere kilder med tilhørighet utenfor Oslo, enn i Oslo. Kilder med tilhørighet i Vest-Norge er spesielt godt representert her.

Diagram: Geografisk tilhørighet blant kildene i kulturstoffet

Færrest kilder med tilhørighet utenfor storbyene i kulturomtalen

Kulturomtalen viser lavest representasjon av kilder med tilhørighet i distriktene og i middels store byer. Diagrammet til høyre viser hvordan de kildene fordeler seg.

I både næringslivs- og politikkomtalen utgjør kilder med tilhørighet utenfor en storby 22 prosent. Tilsvarende andel for kulturomtalen er ti prosent.

I politikkomtalen representerer 19 prosent av kildene distriktene. Hovedårsaken til at denne andelen er høy, er uttalelser fra stortingsrepresentanter og lokalpolitikere, som bokstavelig talt representerer ulike distrikter.

Videre ser vi at det i økonomi- og næringslivsomtalen er nesten 60 prosent kilder fra en storby. En av årsakene til dette er at det er en høyere andel kilder som uttaler seg på vegne av arbeidsgivere med adresse i storbyene, enn i omtalen av de to andre temaene.

At andelen *øvrige kilder* er høy i kulturomtalen, har sammenheng med at det i denne omtalen er en rekke kulturutøvere som uttaler seg. Disse har i mange tilfeller ingen tydelig geografisk kobling, og er derfor ikke plassert.

Oslo dominerer

Blant de fire storbyene, er det Oslo som dominerer. Mens kilder med tilhørighet i Oslo utgjør 33 prosent i kulturomtalen, er tilsvarende tall for næringslivsomtalen 28 prosent, og for politikkomtalen 27 prosent.

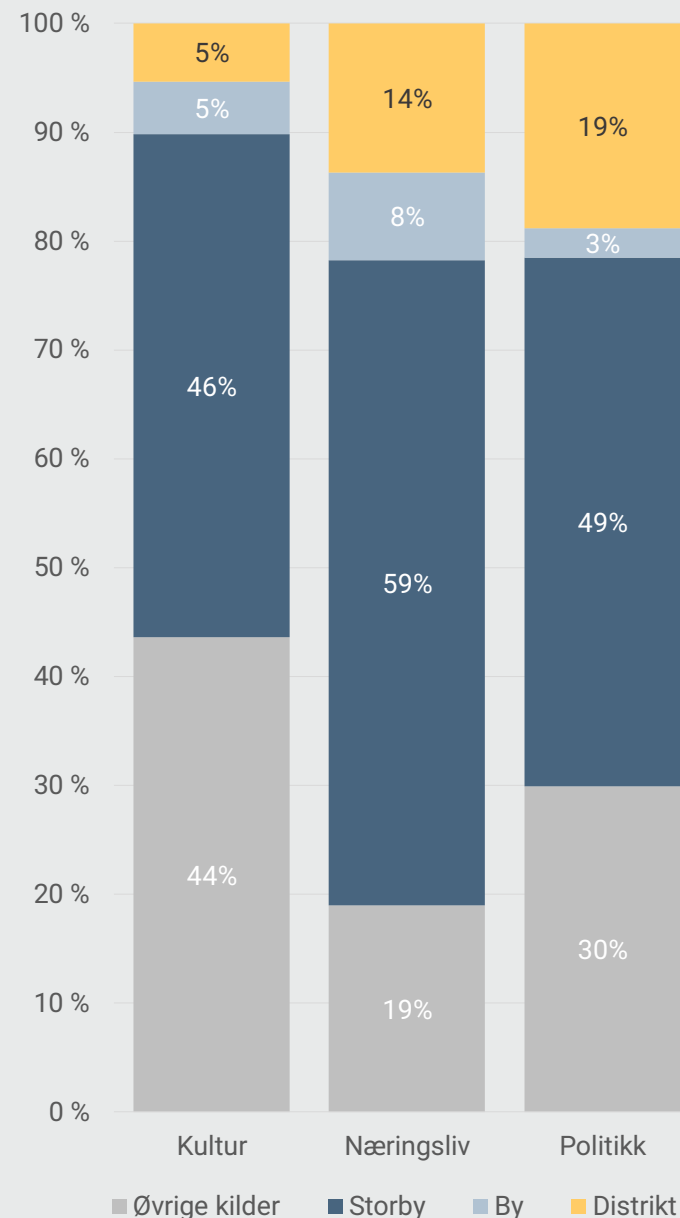

Diagram: Geografisk tilhørighet blant kildene i kulturstoffet

Store deler av omtalen preges av kilder som tilhører en elite

42 prosent av kildene i kulturomtalen er kategorisert som del av en elite. Dette er mer enn hva vi finner i økonomi- og næringslivsomtalen, og mindre enn hva som er tilfellet i politikkomtalen. Tilsvarende tall for kildene i økonomi- og næringslivsomtalen er 35 prosent, og i politikkomtalen 47 prosent.

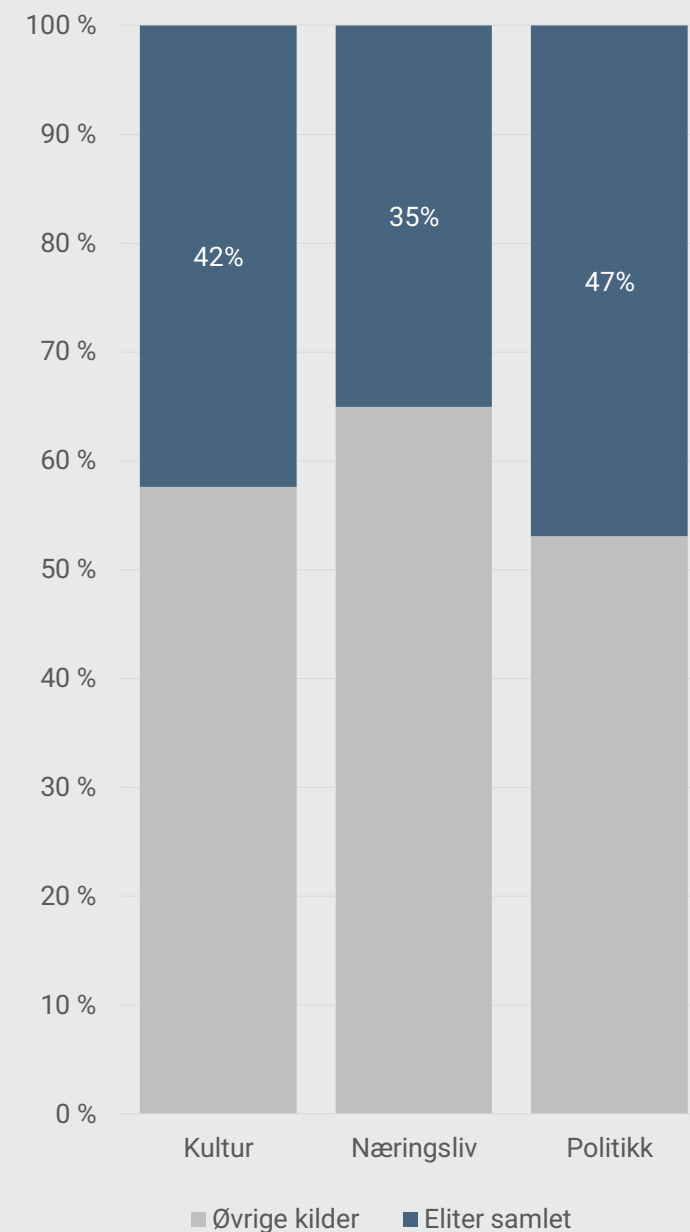
For hver navngitte kilde er det gjort en vurdering om vedkommende kan kategoriseres som del av den kulturelle elite, profesjons- og administrasjonseliten eller den økonomisk elite.

Innen kulturomtalen representerer hver tredje kilde den kulturelle elite. Dette inkluderer blant annet øverste leder i kulturinstitusjoner, redaktører og anmeldere. I tillegg finner vi at sju prosent av kildene representerer profesjons- og administrasjonseliten. Dette inkluderer blant annet stortingspolitikere, statsråder og øverste leder i private og offentlige virksomheter.

Mens profesjons- og administrasjonseliten er klart størst i omtalen av både næringsliv og politikk, er det den kulturelle elite som er størst i kulturstoffet. Se tabell under.

	Kulturell elite	Økonomisk elite	Profesjons- og administrasjonselite	Eliter samlet
Kultur	35 %	0 %	7 %	42 %
Næringsliv	2,5 %	0,9 %	32 %	35 %
Politikk	2 %	0,1 %	45 %	47 %

Diagram: Andel kilder kategorisert som elite

Sjanger og kjønn blant den kulturelle elite

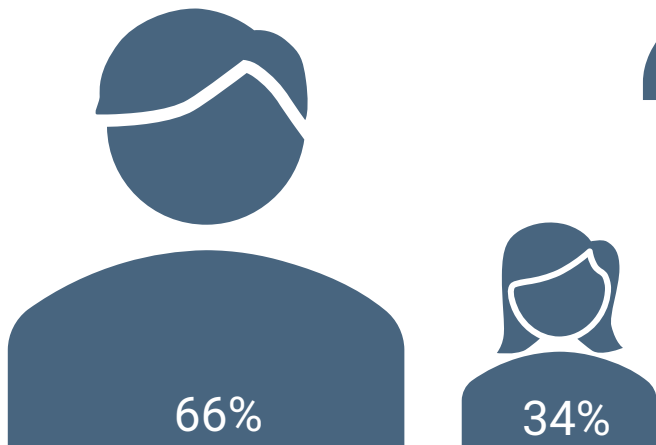
Diagrammet til høyre viser hvordan kildene som er kategorisert som kulturell elite, fordeler seg på sjanger. Det er kun kulturomtalen som er inkludert her.

Alle anmeldere er vurdert som kulturell elite. Dette er årsaken til at andelen uttalelser fra den kulturelle elite er størst i denne sjangertypen.

Videre finner vi at 24 prosent av uttalelsene fra den kulturelle elite kommer i nyhetsstoffet, og ti prosent i redaksjonelt meningsbærende og innsendt stoff.

Kjønnfordeling blant den kulturelle elite

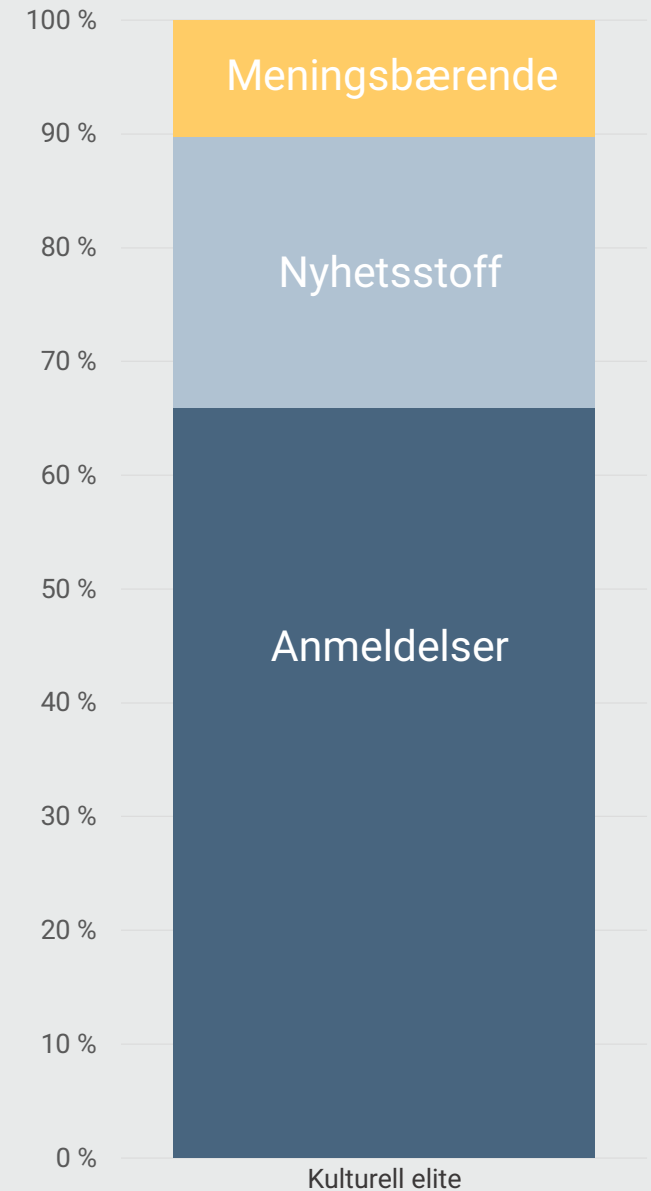
66 prosent av kildene som representerer den kulturelle elite er menn. 34 prosent er kvinner. Dette inkluderer anmeldere, redaktører, øverste leder i kulturinstitusjoner og lignende.

“

To tredjedeler av kildene som representerer den kulturelle eliten er menn

Diagram: I hvilke sjangre er den kulturelle elite representert?

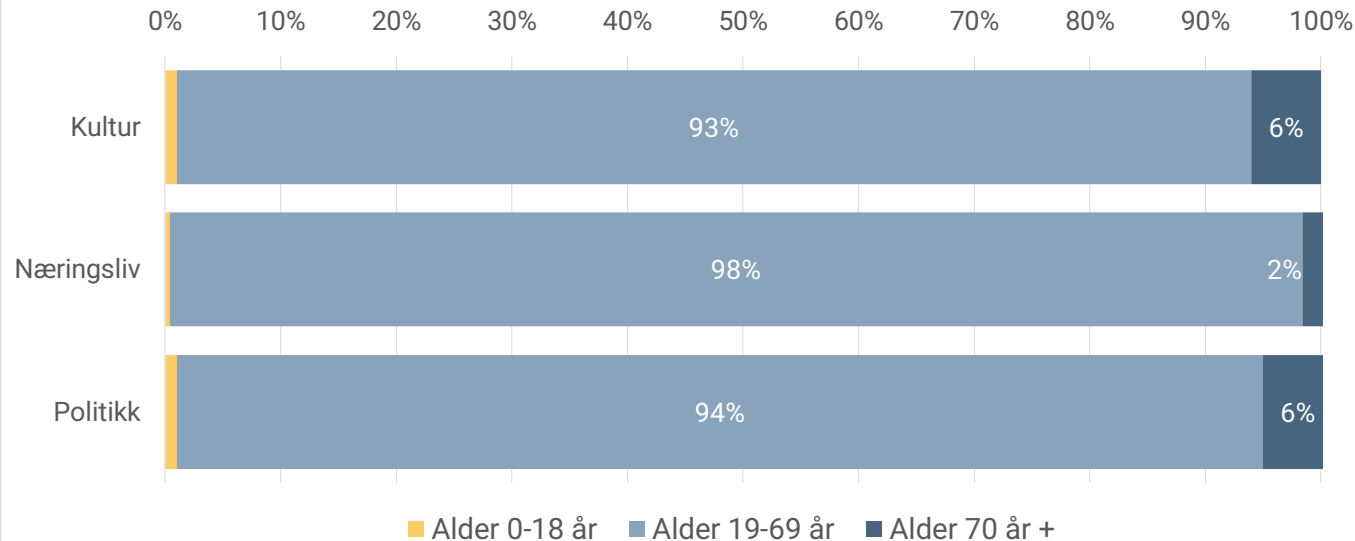

Representasjonen av ulike aldersgrupper

Barn og ungdom utgjør én prosent av kildene i kulturstoffet. Andelen er tilsvarende lav i det politiske stoffet, og enda lavere i økonomi- og næringslivsstoffet.

Personer over 70 år utgjør seks prosent av kildene i kulturstoffet. Dette er på nivå med andelen i politikstoffet. Andelen kilder over 70 år er lavest i økonomi- og næringslivsomtalen.

I kulturstoffet er kilder over 70 år oftest kulturutøvere (45 prosent). Dette skiller seg fra både næringslivs- og politikstoffet, der majoriteten av kildene over 70 år representerer en elite.

“

Barn og ungdom utgjør én prosent av kildene i kulturstoffet. Andelen er tilsvarende lav i det politiske stoffet, og enda lavere i økonomi- og næringslivsstoffet.

Retriever

Spørsmål? Ta kontakt:

Guro Lindebjerg

Analysesjef

Guro.Lindebjerg@retriever.no

+47 980 88 748

Sigmund Wøien

Assisterende analysesjef

Sigmund.wøien@retriever.no

+47 976 68 261